

Pawilon Polski na 16 Międzynarodowej Wystawie Architektury – La Biennale di Venezia

Architektura jako sfera zbiorowej wiedzy o przyrodzie i sposób doświadczania skali planety – to myśl leżąca u podstaw projektu „Amplifikacja natury”. Wystawa według pomysłu grupy projektowej CENTRALA i kuratorki Anny Ptak zostanie zaprezentowana w Pawilonie Polskim na 16 Międzynarodowej Wystawie Architektury – La Biennale di Venezia. Do współpracy przy projekcie zaproszono artystkę Izę Tarasewicz, która zinterpretowała efekty badań CENTRALI, tworząc instalację podkreślającą procesualny charakter projektu. Jej rzeźbiarska reprezentacja pojęcia *amplifikacji natury* unaoczni zmienność i skalę zjawisk naturalnych oraz procesów przyrodniczych, jakim podlegają konstrukcje architektoniczne, a które stanowią ich niedoceniany budulec. Wystawa zorganizowana przez Zachętę – Narodową Galerię Sztuki zostanie otwarta w Wenecji 26 maja.

„Architektura wzmacnia działanie sił naturalnych – nie istnieje bez przyrody, ponieważ jest jej częścią. Sposób, w jaki człowiek usiłuje zamieszkiwać świat, zależy od tego, na ile planeta Ziemia daje możliwość utrzymania na niej życia dzięki takim siłom, jak światło, grawitacja, krążenie wody” – mówią twórcy „Amplifikacji natury”. W Pawilonie Polskim pokażą, w jaki sposób architektura staje się tłumaczem zjawisk w skali planetarnej. Ich projekt unaoczni, że zjawiska takie jak opady deszczu, historia geologiczna czy pory roku znajdują wyraz również w lokalnych, modernistycznych projektach powstających w powojennej Polsce. Tym samym wskazują na uniwersalny charakter wpisania przyrody w to, co społeczne, a tego, co społeczne – w przyrodę. Autorzy projektu kierują uwagę widza na ucieleśnioną wiedzę o świecie – chronobiologię. Czytają architekturę przez pryzmat synchronizacji żywych organizmów z cyklami planetarnymi, a język traktują jako sposób kodowania doświadczenia ciepła, wilgoci, światła, zjawisk pogodowych. Na wystawie prezentują konstrukcje przestrzenne, dla których punktem wyjścia były badania regionalnych dialektowych różnic w opisie rodzajów deszczu. Dostrzegają też inspiracje płynące z wiejskiej architektury zakorzenionej w tradycji lokalnej i projektują, odwołując się do preindustrialnych rytmów społecznej aktywności. Ale sygnalizują też, że archetyp domu jako schronienia przed naturą i przyrodą jest już nieaktualny, wymaga refleksji i weryfikacji. Człowiek nie jest w stanie odgradzić się np. od smogu czy innych zanieczyszczeń będących efektem dążenia do komfortu i modernizacji, zamykając się w „czterech ścianach”. Myśląc o chronobiologii, synchronizacji ze zjawiskami i cyklami planetarnymi, twórcy badają, w jakim stopniu architektura stanowi medium łączące człowieka z planetą – problematyzują nowe wątki w myśleniu o architekturze i uciekają od stereotypów narzucanych przez kapitalistyczny sposób zarządzania przyrodą.

W przestrzeni Pawilonu Polskiego artystka Iza Tarasewicz rzeźbiarsko interpretuje zagadnienia projektu i badania grupy CENTRALA. Efektem jej pracy jest odwzorowanie rzeźby terenu – formy ukształtowanej na wzór skarpy warszawskiej wyrzeźbionej przez pra-Wisłę i wody polodowcowe. Rzeźba jako odlew i odcisk, negatyw i pozytyw, w przestrzeni wystawy pełni funkcję ekspozycyjną. Wypełniona wodą niecka wraz z unoszącymi się na wodzie modelami tworzy laboratorium wyobraźni, nazwane przez twórców „pływającym imaginariem”. To analityczny diagram przeobrażenia sposobu myślenia o architekturze – jako o procesie materialnym, przyrodniczym, oddziałującym na różne zmysły i sposoby organizowania życia. Dzięki temu zabiegowi twórcy pokazują, że wyporność wody inaczej niż siła grawitacji organizuje układ obiektów w przestrzeni. Celem projektu jest więc odwrócenie uwagi

odbiorców od formy architektonicznej. Zespół koncentruje własne twórcze i badawcze poszukiwania na zagadnieniach związanych z przestrzenią architektoniczną jako strefą współistnienia i interakcji z innymi ludźmi, zwierzętami czy nawet wirusami i bakteriami uczestniczącymi w procesach zachodzących w systemach Ziemi.

„Amplifikacja natury” jest efektem trwających od sześciu lat badań architektonicznych prowadzonych przez grupę CENTRALA. Akcentuje całe spektrum zmysłowych odczuć i emocji wywoływanych przez naturę i *świadomie* niedoświadczanych na co dzień przez człowieka, który „zamyka się” w architekturze. Wystawa ma oddziaływać na widza na trzech poziomach. Na pierwszym wskazuje siły stanowiące budulec architektury – grawitację, krążenie wody, oscylację światła. Na drugim – analizuje pięć obiektów architektonicznych, które zostały wybrane ze względu na działanie tych sił. Trzeci, najbardziej rozbudowany poziom, pokazuje obiekty w szerokim kontekście: architektonicznym, artystycznym i naukowym, oraz w skalach – od najmniejszej, lokalnej, aż po planetarną. Kolejnym elementem uzupełniającym wystawę jest książka „Amplifikacja natury. Wyobraźnia planetarna architektury w epoce antropocenu” pod redakcją Anny Ptak, według projektu graficznego Krzysztofa Pydy.

Prezentacja w Pawilonie Polskim wpisuje się w temat przewodni 16 Międzynarodowej Wystawy Architektury – La Biennale di Venezia, której kuratorki Yvonne Farrell i Shelley McNamara nadały tytuł „Freespace” (Wolna przestrzeń). Wskazując różne aspekty tego zagadnienia oraz rolę architektury w choreografii życia codziennego, zaakcentowały także rolę darów natury: światła słońca i blasku księżyca, powietrza, grawitacji, materiałów – zasobów naturalnych i tych wytworzonych przez człowieka. Grupa CENTRALA i kuratorka Anna Ptak interpretują tytuł „Freespace” jako pewną „darmową przestrzeń”, rodzaj daru, jakim są siły podtrzymujące życie na planecie, bez których nie byłoby architektury.

CENTRALA – **Małgorzata Kuciewicz, Simone De Iacobis** – warszawskie studio architektoniczno-badawcze zostało założone w 2001 roku jako platforma wspólnych poszukiwań twórczych architektów, designerów i artystów przez Krzysztofa Banaszewskiego, Małgorzatę Kuciewicz, Jana Strumiłłę i Jakuba Szczęsnego. Od 2016 roku CENTRALĘ prowadzą Małgorzata Kuciewicz i Simone De Iacobis (w zespole od 2010), realizując program niezależnych badań, reinterpretacji i interwencji dążących do odnowy języka architektury. Autorzy dziesiątek wystaw, projektów przestrzeni publicznych i interwencji artystycznych w Polsce i zagranicą.

Iza Tarasewicz – artystka, rzeźbiarka, autorka instalacji przestrzennych, dźwiękowych i performansów. Jej sztuka balansuje między skrupulatnym dociekaniem dotyczącym materialnych i fizycznych podstaw życia, jedności organicznych i nieorganicznych bytów a podejściem witalistycznym, intuicyjnym i zakorzenionym w praktykach wiejskiej zaradności i rzemiosła. Autorka wielu wystaw indywidualnych i zbiorowych na całym świecie, laureatka konkursu „Spojrzenia 2015 – Nagroda Deutsche Bank”.

Anna Ptak – kuratorka projektów artystyczno-badawczych, z wykształcenia antropolożka kultury, zainteresowana ekologicznymi i politycznymi uwikłaniami praktyk kulturotwórczych. Redaktorka książek, współkuratorka międzynarodowego programu rezydencji i kuratorka wystaw w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, m.in.: „kurz/dust/ghobar” (2015, z Amandą Abi Khalil), „Maja Bekan: 23 zgromadzenia” (2017), „Blue Box. Five Pieces on a Background” (2016, Izolyatsia, Kijów).

Jacek Damiński – polski architekt i wynalazca. Jego bezkompromisowe koncepcje przestrzenne i synkretyczne projekty wiążą elementy zaczerpnięte z doświadczeń wielu dyscyplin – sztuki, geometrii, sportu. Od lat sześćdziesiątych wykonuje projekty architektoniczne, wystawiennicze, makroinstalacje przestrzenne i malarskie. Autor największych instalacji artystycznych w przestrzeni publicznej w Polsce, „Warszawy XXX” (1974) i „Chmury” (1994). W 2016 roku Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki prezentowała monograficzną wystawę jego dorobku: „Jacek Damiński. Makroformy”.

Pawilon Polski na 16 Międzynarodowej Wystawie Architektury – La Biennale di Venezia
Wenecja, 26 maja–25 listopada 2018

Amplifikacja natury

CENTRALA – Małgorzata Kuciewicz, Simone De Iacobis
we współpracy z Izą Tarasewicz i Jackiem Damińskim
kuratorka: Anna Ptak

komisarz Pawilonu Polskiego: Hanna Wróblewska
zastępca komisarza: Joanna Waśko

organizator: Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki

Udział Polski w 16 Międzynarodowej Wystawie Architektury w Wenecji finansuje Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

Wsparcie dodatkowych działań promocyjnych: Instytut Adama Mickiewicza/ Culture.pl

dni prasowe w Wenecji: 24–25 maja 2018

wernisaż wystawy w Pawilonie Polskim w Wenecji: 24 maja, godz. 17

konferencja prasowa: 25 maja, godz. 12

promocja książki: 25 maja, godz. 13

konferencja prasowa w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie: **29 maja, godz. 12**

kontakt dla mediów

Barbara Ruppel
Business & Culture
b.ruppel@businessandculture.pl
+48 793 919 168

Olga Gawerska
rzecznik prasowy Zachęty
rzecznik@zacheta.art.pl
+48 603 510 112

www.zacheta.art.pl
www.labiennale.art.pl